

U S T A W A

z dnia ..... 2025 r.

o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami¹⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Ustawa określa:

- 1) warunki nabywania prawa do asystencji osobistej;
- 2) zasady ustalania, finansowania i realizacji asystencji osobistej;
- 3) zadania realizatorów asystencji osobistej;
- 4) zasady nadzoru nad działalnością realizatorów asystencji osobistej;
- 5) zadania organów władzy publicznej w sprawach asystencji osobistej.

Art. 2. Celem asystencji osobistej jest udzielenie osobom z niepełnosprawnością wsparcia umożliwiającego niezależne życie, zgodnie z art. 19 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169 oraz z 2018 r. poz. 1217).

Art. 3. 1. Uprawnionymi do ubiegania się o przyznanie asystencji osobistej są:

- 1) obywatele polscy;
- 2) cudzoziemcy:
  - a) obywatele państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej, oraz członkom jego rodziny w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin

---

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego, ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawę z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług, ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawę z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej, ustawę z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie oraz ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

(Dz. U. z 2024 r. poz. 633), posiadającym prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

- b) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską dwustronnych umów międzynarodowych o zabezpieczeniu społecznym,
- c) przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2023 r. poz. 519, 185 i 547), jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- d) przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielony w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 i art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2024 r. poz. 769 i 1222), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkuje z członkami rodziny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- e) posiadający kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem obywateli państw trzecich, którzy uzyskali zezwolenie na pracę na terytorium państwa członkowskiego na okres nieprzekraczający 6 miesięcy, obywateli państw trzecich przyjętych w celu podjęcia studiów lub pracy sezonowej oraz obywateli państw trzecich, którzy mają prawo do wykonywania pracy na podstawie wizy,
- f) przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
  - na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 139a ust. 1 lub art. 139o ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub
  - w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej pracownika kadry kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa na warunkach określonych w art. 139n ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub
  - na podstawie wizy krajowej w celu prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych, lub
  - jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt i pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nieprzekraczający 9 miesięcy, chyba że

dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej,

- na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 151 lub art. 151b ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub – na podstawie wizy krajowej w celu prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych, lub
- w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej naukowca na warunkach określonych w art. 156b ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach
- z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nieprzekraczający 6 miesięcy, chyba że dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej,

h) przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatelom Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, o których mowa w art. 10 ust. 1 lit. b, d, e lub f Umowy z dnia 24 stycznia 2020 r. o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz. Urz. UE L 29 z 31.01.2020, str. 7, z późn. zm.²⁾).

2. Asystencja osobista przysługuje osobom, o których mowa w ust. 1, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres, w którym korzystają z asystencji osobistej.

Art. 4. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) asystent osobisty – osoba świadcząca osobiście na rzecz użytkownika asystencję osobistą, wpisana do rejestru asystentów osobistych, o którym mowa w art. 52 ust. 1;
- 2) asystencja osobista – zorganizowana forma indywidualnego wsparcia osoby z niepełnosprawnością, polegająca na świadczeniu usług przez asystenta osobistego, pod jej kierunkiem i zgodnie z jej potrzebami, mających na celu wsparcie osoby z niepełnosprawnością w wykonywaniu codziennych czynności, poruszaniu się oraz uczestniczeniu w życiu społecznym i zawodowym, umożliwiającą osobie z niepełnosprawnością niezależne życie;

---

²⁾ Zmiany wymienionej umowy zostały ogłoszone w Dz.Urz. UE L 187 z 12.06.2020, str. 12, Dz.Urz. UE L 225 z 14.07.2020, str. 53, Dz.Urz. UE L 443 z 30.12.2020, str. 3, Dz.Urz. UE L 43 z 24.02.2022, str. 84 oraz Dz.Urz. UE L 131 z 05.05.2022, str. 9

- 3) doradca wzajemny – osoba z niepełnosprawnością jak najbardziej zbliżoną do niepełnosprawności użytkownika, lub osoba stale wspierającą taką osobę;
- 4) doradztwo wzajemne – doradztwo w zakresie praktycznego korzystania z asystencji osobistej, oparte o własne doświadczenie wynikające z korzystania z asystencji osobistej, świadczone na rzecz użytkownika lub – jeśli jest to uzasadnione – osoby stale go wspierającej przez doradcę wzajemnego;
- 5) formularz samooceny – narzędzie pozwalające osobie z niepełnosprawnością na określenie własnych potrzeb w zakresie asystencji osobistej;
- 6) osoba stale wspierająca – osoba która długotrwale, systematycznie i nieodpłatnie wspiera osobę z niepełnosprawnością w codziennym funkcjonowaniu;
- 7) osoba z niepełnosprawnością – osoba niepełnosprawna, o której mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44, 858, 1089, 1165, 1494 i 1961);
- 8) realizator – realizator asystencji osobistej, o którym mowa w art. 39 ust. 1;
- 9) supervizja asystencji osobistej – forma wsparcia asystentów osobistych służącą utrzymaniu wysokiego poziomu świadczonych przez nich usług, zachowaniu i wzmacnianiu kompetencji zawodowych, udzielaniu wsparcia, poszukiwaniu źródeł trudności w pracy i możliwości ich pokonywania;
- 10) użytkownik – osoba z niepełnosprawnością wspieraną przez asystenta osobistego na zasadach określonych w ustawie;
- 11) zatrudnienie wspomagane – metoda pracy z osobami z niepełnosprawnościami, której celem jest wsparcie w wejściu na otwarty rynek pracy i utrzymaniu na nim zatrudnienia.

Art. 5. Rada Ministrów składa corocznie Sejmowi i Senatowi, w terminie do 30 czerwca sprawozdanie z realizacji ustawy.

Rozdział 2

Zakres uprawnień do asystencji osobistej

Art. 6. 1. Asystencja osobista przysługuje osobie w wieku od ukończenia:

- 1) 18. roku życia do ukończenia 65. roku życia posiadającej decyzję ustalającą poziom potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 6b³ ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, zwaną dalej „decyzją ustalającą poziom potrzeby wsparcia”, w której potrzebę wsparcia określono na poziomie co najmniej 80 punktów w skali potrzeby wsparcia, o której mowa w art 4b ust.

1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;

2) 13. roku życia do ukończenia 18. roku życia, posiadającej:

- a) orzeczenie o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami o konieczności:
  - stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, lub
  - stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo
- b) orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem, o którym mowa w art. 6b ust. 3 pkt 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

2. Jeżeli osoba, o której mowa w ust. 1 pkt 1, nabyła prawo do asystencji osobistej przed ukończeniem 65. roku życia, jest uprawniona do korzystania z asystencji osobistej po ukończeniu 65. roku życia do upływu okresu, na który została wydana decyzja ustalająca prawo do asystencji osobistej.

3. Jeżeli osoba, o której mowa w ust. 1 pkt 2, ukończyła 18. rok życia, przysługuje jej dotychczas ustalona miesięczna liczba godzin asystencji osobistej, nie dłużej niż przez 3 miesiące. Jeżeli osoba ta złożyła wniosek o ustalenie prawa do asystencji osobistej w tym okresie, zachowuje ona prawo do dotychczas ustalonej miesięcznej liczby godzin asystencji osobistej do czasu prawomocnego rozpoznania tego wniosku.

Art. 7. 1. Usługa asystencji osobistej przysługuje miesięcznie w wymiarze:

- 1) od 20 do 240 godzin, w przypadku użytkowników, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt. 1;
- 2) od 20 do 80 godzin w przypadku użytkowników, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2.

2. Godziny asystencji osobistej niewykorzystane przez użytkownika w danym miesiącu mogą zostać wykorzystane w miesiącach kolejnych roku kalendarzowego, w terminie do 31 grudnia danego roku. Suma godzin wykorzystywanych w miesiącach kolejnych nie może przekraczać jednokrotności liczby godzin asystencji osobistej ustalonej w wymiarze miesięcznym.

3. Z wykorzystania w danym miesiącu godzin asystencji osobistej użytkownik i asystent osobisty sporządzają raport. Raport przekazywany jest realizatorowi asystencji osobistej oraz wojewodzie w systemie teleinformatycznym asystencji osobistej, o którym mowa w art. 50, w terminie do 7 dnia następnego miesiąca.

4. Raport, o którym mowa w ust. 3 zawiera:

- 1) imię i nazwisko użytkownika asystencji osobistej oraz asystenta osobistego;
- 2) oznaczenie umowy, na podstawie której usługa asystencji osobistej jest świadczona;
- 3) wskazanie okresu, którego raport dotyczy;
- 4) informację o liczbie godzin:
  - a) zaplanowanych na dany miesiąc,
  - b) faktycznie zrealizowanych w danym miesiącu,
  - c) niezrealizowanych w danym miesiącu;
- 5) wnioski dotyczące jakości świadczonej asystencji osobistej, a także dodatkowych potrzeb wsparcia w określonych obszarach, o ile takie występują.

Rozdział 3

Ustalanie prawa do asystencji osobistej

Art. 8. 1. Uprawnienie do asystencji osobistej ustala zespół do spraw ustalania prawa do asystencji osobistej, zwany dalej „Zespołem” na podstawie:

- 1) formularza samooceny
- 2) obserwacji,
- 3) wywiadu bezpośredniego,
- 4) w oparciu o wyniki z oceny poziomu wsparcia, ze wskazaniem zdolności do samodzielnego wykonywania określonych czynności związanych z codziennym funkcjonowaniem oraz rodzajem wymaganego wsparcia, ustalonych na podstawie art. 6b⁶ ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych – przy zastosowaniu formularza oceny potrzeb w zakresie asystencji osobistej i na podstawie funkcjonowania osoby ubiegającej się o prawo do asystencji.

2. Minister właściwy do sprawy zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, formularz oceny potrzeb w zakresie asystencji osobistej, uwzględniając w nim wskaźniki dotyczące obecnej i planowanej aktywności życiowej, w tym zawodowej i społecznej, mając na względzie konieczność poprawnej weryfikacji potrzeb osoby z niepełnosprawnością oraz zapewnienie jej odpowiedniego zakresu wsparcia.

Art. 9. 1. Zespół ustala uprawnienie do asystencji osobistej na wniosek osoby z niepełnosprawnością, albo, za zgodą osoby z niepełnosprawnością na wniosek jej przedstawiciela ustawowego, kuratora osoby ubezwłasnowolnionej częściowo lub osoby stale wspierającej, osoby pełniącej funkcję rodziny zastępczej wobec osoby z niepełnosprawnością,

prowadzącego rodzinny dom dziecka, w którym osoba z niepełnosprawnością przebywa lub dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, w której osoba z niepełnosprawnością przebywa.

2. Wniosek o ustalenie prawa do asystencji osobistej może złożyć również osoba z niepełnosprawnością, która jest ubezwłasnowolniona. Wniosek może złożyć także opiekun prawny lub osoba stale wspierająca osobę ubezwłasnowolnioną. Od wniosku złożonego przez opiekuna prawnego lub osobę stale wspierającą, osobie ubezwłasnowolnionej przysługuje sprzeciw.

3. Sprzeciw, o którym w ust. 2, należy skierować do Zespołu niezwłocznie, jednak nie później niż w ciągu 7 dni od dnia powzięcia przez osobę ubezwłasnowolnioną wiadomości o złożeniu przez opiekuna prawnego lub osobę stale wspierającą wniosku o ustalenie prawa do asystencji dla tej osoby do Zespołu.

4. Zespół rozpatruje sprzeciw osoby z niepełnosprawnością w terminie 14 dni od jego wniesienia i niezwłocznie o jego uwzględnieniu lub odrzuceniu zawiadamia osobę ubezwłasnowolnioną oraz jego opiekuna prawnego lub osobę stale wspierającą.

5. Wniesienie sprzeciwu wstrzymuje postępowanie o ustalenie asystencji do czasu zakończenia jego rozpatrywania przez Zespół, a w stosownych przypadkach, przez właściwy sąd.

Art. 10. Wniosek o ustalenie prawa do asystencji osobistej, zwany dalej „wnioskiem” składa się do Zespołu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby z niepełnosprawnością, której wniosek dotyczy, a w przypadku osób nieposiadających miejsca zamieszkania – do Zespołu właściwego ze względu na miejsce pobytu.

Art. 11. 1. Wniosek zawiera dane dotyczące osoby z niepełnosprawnością obejmujące:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) adres miejsca zamieszkania, a w przypadku osób nieposiadających miejsca zamieszkania – adres pobytu;
- 3) płeć;
- 4) obywatelstwo;
- 5) numer PESEL, a w przypadku, gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość;
- 6) dane kontaktowe (numer telefonu, adres korespondencyjny i, jeżeli posiada, adres poczty elektronicznej).

2. W przypadku, gdy wniosek złożyła osoba inna niż osoba z niepełnosprawnością, wniosek zawiera również dane tego wnioskodawcy:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) adres miejsca zamieszkania;
- 3) dane kontaktowe (numer telefonu, adres korespondencyjny i, jeżeli posiada, adres poczty elektronicznej), oraz
- 4) podstawa upoważnienia do złożenia wniosku.

3. Do wniosku dołącza się formularz samooceny potrzeb w zakresie asystencji osobistej, odnoszący się do obszarów wskazanych w art. 25 ust.1 oraz zawierający inne istotne informacje dotyczące sytuacji wnioskodawcy oraz oświadczenie, że informacje przedstawione we wniosku i zawarte w formularzu samooceny potrzeb są prawdziwe, zostały podane zgodnie z najlepszą wiedzą i przekonaniem wnioskodawcy.

4. Wniosek o ustalenie asystencji osobistej wraz z formularzem samooceny składa się wyłącznie w postaci elektronicznej za pomocą:

- 1) profilu informacyjnego utworzonego w systemie teleinformatycznym udostępnionym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, albo
- 2) systemu teleinformatycznego utworzonego przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, po uwierzytelnieniu wnioskodawcy przy użyciu profilu zaufanego, profilu osobistego, innego środka identyfikacji elektronicznej wydanego w systemie identyfikacji elektronicznej przyłączonym do węzła krajowego identyfikacji elektronicznej, o którym mowa w art. 21a ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 5 września 2016 r. o usługach zaufania oraz identyfikacji elektronicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1725), adekwatnie do poziomu bezpieczeństwa środka identyfikacji elektronicznej wymaganego dla usług świadczonych w tym systemie, danych weryfikowanych za pomocą kwalifikowanego certyfikatu podpisu elektronicznego, jeżeli te dane pozwalają na identyfikację i uwierzytelnienie wymagane w celu realizacji usługi online, albo innych technologii jeżeli zostaną udostępnione w tym systemie.

5. Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz powiat zapewniają, odpowiednio w oddziałach Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz w siedzibie powiatu lub innych miejscach wyznaczonych przez powiat, pomoc w złożeniu wniosku osobie z niepełnosprawnością.

6. Na pisemny lub ustny wniosek osoby z niepełnosprawnością, uzasadniony faktycznym wykluczeniem cyfrowym oraz wykluczeniem komunikacyjnym, uniemożliwiającym dotarcie osobie z niepełnosprawnością do miejsc, o których mowa w ust. 5, powiat właściwy ze względu

na miejsce pobytu tej osoby zapewnia pomoc w złożeniu wniosku o asystencję osobistą w miejscu jej pobytu lub, za jej zgodą, w innym wyznaczonym miejscu, w systemach teleinformatycznych, o których mowa w ust. 4. .

7. Wniosek, o którym mowa w ust. 6 może złożyć również osoba, o której mowa w art. 9 ust. 1.

8. Użytkownik, albo osoba o której mowa w art. 9 ust. 1, może wystąpić z wnioskiem o ponowne ustalenie prawa do asystencji osobistej w przypadku zmiany jego potrzeb.

9. Decyzja, wydana na wniosek, o którym mowa w ust. 8, uchyla w całości dotychczas obowiązującą decyzję z dniem, w którym stała się ostateczna.

10. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) wzór wniosku o ustalenie prawa do asystencji osobistej wraz z wzorem formularza samooceny potrzeb w zakresie asystencji osobistej,
- 2) sposób zapewniania przez właściwy powiat pomocy w poprawnym złożeniu wniosku i załączników osobie z niepełnosprawnością w miejscu jej pobytu oraz dostępu do środków technicznych umożliwiających złożenie wniosku

– mając na względzie konieczność poprawnej weryfikacji potrzeb osoby z niepełnosprawnością, zapewnienie jej odpowiedniego zakresu wsparcia, jak również zapewnienie efektywności realizacji oraz dostępności procesu składania wniosku o ustalenie prawa do asystencji osobistej, w szczególności uwzględniając aktywne przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu osób chcących złożyć wniosek o ustalenie prawa do asystencji osobistej.

Art. 12. 1. Członków Zespołu powołuje i odwołuje wojewoda. Obszarem działania Zespołu jest województwo.

2. Zespół stanowi wyodrębnioną komórkę organizacyjną w urzędzie obsługującym wojewodę, podległą bezpośrednio wojewodzie.

3. Obsługę administracyjno-biurową Zespołu zapewnia urząd obsługujący wojewodę.

4. Wydatki związane z tworzeniem i działalnością Zespołu są pokrywane ze środków finansowych budżetu państwa.

Art. 13. 1. Zespół składa się z dwóch członków.

2. Do składu, o którym mowa w ust. 1, może zostać powołana osoba z niepełnosprawnością jak najbardziej zbliżoną do rodzaju niepełnosprawności osoby z

niepełnosprawnością, której dotyczy wniosek o ustalenie prawa do asystencji osobistej. W przypadku, gdy dany rodzaj niepełnosprawności uniemożliwia pełnienie funkcji członka składu, do składu może zostać powołana osoba stale wspierająca osobę z niepełnosprawnością jak najbardziej zbliżoną do rodzaju niepełnosprawności osoby z niepełnosprawnością, której dotyczy wniosek o ustalenie prawa do asystencji osobistej.

3. W skład Zespołu powołuje się:

- 1) osoby posiadające co najmniej średnie wykształcenie, odpowiednie kwalifikacje zawodowe i co najmniej dwuletnie doświadczenie zawodowe, umożliwiające ocenę potrzeb osoby z niepełnosprawnością w zakresie świadczenia asystencji osobistej, lub
- 2) osoby, o których mowa w ust. 2 posiadające co najmniej średnie wykształcenie i co najmniej dwuletnie doświadczenie, umożliwiające ocenę potrzeb osoby z niepełnosprawnością w zakresie świadczenia asystencji osobistej,

– które odbyły określone szkolenia i które pozytywnie zdały test kwalifikacji na członka składu Zespołu.

4. Test kwalifikacji na członka składu Zespołu organizuje Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

5. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia rodzaj i zakres wymaganych kwalifikacji zawodowych członków Zespołu oraz tryb postępowania w sprawie ustalania prawa do asystencji osobistej, uwzględniając konieczność zapewnienia specjalistycznych kwalifikacji, odpowiednich do wydawania decyzji o przyznawaniu asystencji osobistej.

Art. 14. 1. Ustalenia prawa do asystencji osobistej dokonuje się, za zgodą osoby ubiegającej się o ustalenie prawa do asystencji osobistej w miejscu jej zamieszkania, albo w siedzibie Zespołu albo w miejscu przez niego wyznaczonym, spełniającym warunki, o których mowa w art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1411).

2. Członkom Zespołu przysługuje ochrona prawna przewidziana dla funkcjonariuszy publicznych.

3. Ustalenie prawa do asystencji osobistej i odmowa ustalenia tego prawa przez Zespół następuje w drodze decyzji.

4. Decyzję wydaje się na okres 5 lat.

5. W decyzji określa się:

- 1) miesięczny wymiar godzinowy asystencji osobistej;

- 2) poziom wysokości stawki godzinowej asystencji osobistej;
- 3) zakres szkoleń specjalistycznych przysługujących asystentom osobistym użytkownika;
- 4) okres, w którym przysługuje osobie z niepełnosprawnością prawo do asystencji osobistej;
- 5) inne szczególne potrzeby użytkownika związane z asystencją osobistą.

6. Poziom wysokości stawki godzinowej uwzględnia:

- 1) rodzaj wykonywanych czynności, w tym medyczno-pielęgniacyjnych, o których mowa w art. 25 ust. 1 pkt 2;
- 2) wykluczenie komunikacyjne użytkownika mające wpływ na trudność świadczenia asystencji osobistej dla użytkownika;
- 3) złożone potrzeby użytkownika.

7. Od decyzji przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy w terminie 14 dni od daty jej doręczenia. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy składa się do Zespołu, który wydał decyzję.

8. Wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy rozpatruje inny skład niż wydający decyzję, od której został złożony wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy, spośród członków Zespołu.

9. W sprawach nieuregulowanych w ust. 1-8 stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572).

10. Do rozpoznania spraw sądowo-administracyjnych w rozumieniu ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2024 r. poz. 935 i 1685) właściwy jest wojewódzki sąd administracyjny, na którego obszarze właściwości ma miejsce zamieszkania osoba ubiegająca się o ustalenie prawa do asystencji osobistej lub użytkownik.

11. W przypadku osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej całkowicie sądem właściwym do rozpoznania spraw sądowo-administracyjnych w rozumieniu ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2024 r. poz. 935 i 1685) jest sąd miejsca zamieszkania opiekuna prawnego.

12. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowy sposób postępowania przy wydawaniu decyzji ustalających prawo do asystencji osobistej, kwalifikacje oraz sposób powoływania i odwoływania członków Zespołu, a także sposób ich działania;
- 2) tryb szkolenia i minima programowe szkoleń dla członków wojewódzkich zespołów ustalających prawo do asystencji osobistej – mając na względzie zachowanie jednolitości

stosowania przez zespoły orzekające narzędzia do oceny poziomu potrzeby wsparcia oraz rzetelnej oceny poziomu potrzeby wsparcia;

- 3) możliwe zakresy szkoleń specjalistycznych przysługujących asystentom osobistym – uwzględniając konieczność zapewnienia jednolitości, rzetelności, efektywności, ustalania prawa do asystencji osobistej, jak również podmiotowego traktowania osoby ubiegającej się o ustalenie prawa do asystencji osobistej, jak również konieczność zapewnienia efektywnego oraz zindywidualizowanego sposobu korzystania z asystencji osobistej oraz wysoką jakość jej świadczenia.

Art. 15. 1. Kolejna decyzja ustalająca prawo do asystencji osobistej może zostać wydana na wniosek złożony nie wcześniej niż 6 miesięcy przed upływem okresu, na który została wydana dotychczasowa decyzja. Decyzja ta staje się wykonalna pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął okres, na który została wydana dotychczasowa decyzja.

Rozdział 4

Wybór realizatora i asystenta osobistego

Art. 16. 1. Użytkownik dokonuje wyboru realizatora albo wybiera samodzielną asystencję osobistą, o którym mowa w art. 21 ust. 1, za pomocą systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 50.

2. Użytkownik może korzystać z asystencji osobistej organizowanej i realizowanej przez jednego realizatora.

3. Użytkownik może dokonać zmiany realizatora po upływie miesiąca od dnia złożenia:

- 1) wypowiedzenia kontraktu, o którym mowa w art. 19 ust. 1, albo
- 2) wypowiedzenia umowy o świadczenie asystencji osobistej, o której mowa w art. 21 ust. 9

– liczonego od ostatniego dnia miesiąca, w którym złożył wypowiedzenie.

Art. 17. 1. Użytkownik w porozumieniu z realizatorem wspólnie wybierają asystenta osobistego spośród kandydatów na asystentów osobistych wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 52 ust. 1.

2. Wybór asystenta osobistego może nastąpić w taki sposób, że użytkownik wskazuje kandydata na asystenta osobistego, a realizator zawiera z użytkownikiem oraz tak wskazanym asystentem osobistym kontrakt.

3. W przypadku niewskazania kandydata na asystenta osobistego przez użytkownika lub nie zawarcia umowy z asystentem osobistym przez realizatora, realizator wskazuje co najmniej dwóch kandydatów, którzy są zdolni do świadczenia asystencji osobistej użytkownikowi zgodnie z potrzebami wskazanymi w formularzu samooceny potrzeb w zakresie asystencji osobistej, spośród kandydatów na asystentów osobistych wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 52 ust. 1.

4. Użytkownik może wybrać asystenta osobistego spośród kandydatów wskazanych przez realizatora.

5. W przypadku użytkownika, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, wyboru asystenta osobistego dokonuje użytkownik za zgodą osoby, o której mowa w art. 9 ust. 1.

Art. 18. 1. Kandydaci na asystenta osobistego zaproponowani przez realizatora, o których mowa w art. 17 ust. 3 i 4, muszą spełniać co najmniej jeden z dwóch poniższych warunków:

- 1) posiadać kwalifikacje co najmniej w jednym z następujących kierunków: asystent osoby niepełnosprawnej, opiekun osoby starszej, opiekun medyczny, pedagog, psycholog, terapeuta zajęciowy, pracownik socjalny, pielęgniarz, fizjoterapeuta;
- 2) posiadać co najmniej 6-miesięczne, udokumentowane doświadczenie w udzielaniu bezpośredniego wsparcia osobom niepełnosprawnym, w szczególności doświadczenie zawodowe lub doświadczenie w zakresie udzielania wsparcia osobom z niepełnosprawnością w formie wolontariatu.

2. W przypadku, gdy użytkownik przebywa w podmiocie, o którym mowa w art. 34 ust. 3 lub korzysta z usług wskazanych art. 35 ust. 2, asystentem osobistym nie może być osoba zatrudniona w ramach stosunku pracy lub w ramach umowy cywilnoprawnej w tym podmiocie.

3. Realizator może zaangażować asystenta osobistego do świadczenia asystencji osobistej:

- 1) na podstawie umowy o świadczenie asystencji osobistej, do której zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego stosuje się przepisy dotyczące umowy zlecenia, wykonywaną osobiście, lub
- 2) na podstawie umowy o współpracę w zakresie świadczenia asystencji osobistej z osobą prowadzącą własną, jednoosobową działalność gospodarczą lub osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej, o ile osoba prowadząca działalność gospodarczą, którą realizator angażuje do świadczenia asystencji osobistej, świadczy asystencję osobiście.

4. Użytkownik ma prawo korzystać ze wsparcia więcej niż jednego asystenta osobistego jednocześnie, w tym samym czasie i miejscu, w okresie, w którym przysługuje osobie z niepełnosprawnością prawo do asystencji osobistej, określonego w decyzji o ustaleniu prawa do asystencji osobistej. W przypadku korzystania ze wsparcia więcej niż jednego asystenta osobistego w tym samym czasie, godziny wsparcia każdego z asystentów osobistych liczone są osobno.

Art. 19. 1. Po dokonaniu wyboru asystenta osobistego w trybie określonym w art 17, w celu rozpoczęcia korzystania z asystencji osobistej użytkownik, realizator oraz asystent osobisty, który te usługi będzie wykonywać zawierają kontrakt trójstronny, zwany dalej, „kontraktem”.

2. Kontrakt określa:

- 1) strony kontraktu;
- 2) cel i przedmiot kontraktu;
- 3) wskazanie zakresu świadczeń stron kontraktu oraz skutków ich niewykonania lub nienależytego wykonania;
- 4) datę rozpoczęcia i zakończenia świadczenia asystencji osobistej;
- 5) czas i miejsce świadczenia asystencji osobistej;
- 6) miesięczną liczbę godzin asystencji osobistej realizowaną przez asystenta osobistego do wysokości liczby godzin ustalonej decyzją Zespołu;
- 7) poziom wysokości stawki godzinowej asystenta osobistego za świadczenie asystencji osobistej użytkownikowi oraz sposób i termin jego wypłaty;
- 8) szczegółowy i indywidualnie ustalony dla danego użytkownika zakres czynności i działań świadczonych przez asystenta osobistego;
- 9) wskazanie sposobu organizacji zastępstwa za asystenta osobistego, w sytuacji, gdy czasowo nie będzie on zdolny do świadczenia asystencji osobistej;
- 10) zakres szkoleń specjalistycznych przysługujących asystentowi osobistemu;
- 11) klauzulę poufności w zakresie zabezpieczenia informacji, które nie mogą być ujawnione osobom trzecim;
- 12) inne ustalenia i informacje istotne dla kompleksowego i efektywnego świadczenia asystencji osobistej;
- 13) warunki i sposób zmiany, a także rozwiązania kontraktu;

14) w stosownych przypadkach, zgodę użytkownika albo osoby, o której mowa w art. 9 ust. 1, na wykonywanie przez asystenta wobec użytkownika czynności wynikające z zaleceń wydanych przez osoby wykonujące zawód medyczny, o których mowa w art. 25 ust. 2.

3. Jeżeli użytkownik korzysta ze wsparcia więcej niż jednego asystenta osobistego, zawiera odrębny kontrakt z każdym z tych asystentów;

4. Kontrakt zawiera się wyłącznie w postaci elektronicznej.

5. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzór kontraktu, uwzględniając konieczność efektywnego świadczenia asystencji osobistej oraz zagwarantowania praw i obowiązków wszystkich stron kontraktu.

Art. 20. 1. Obsługa zarządzania asystencją osobistą odbywa się w systemie teleinformatycznym asystencji osobistej, o którym mowa w art. 50.

2. Prawo do asystencji osobistej jest realizowane po rejestracji użytkownika w systemie teleinformatycznym asystencji osobistej, o którym mowa w art. 50. W przypadku osób, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2, obowiązku ich rejestracji dokonuje osoba, o której mowa w art. 9 ust. 1.

3. Aktywacja zarządzania asystencją osobistą w systemie teleinformatycznym asystencji osobistej, o którym mowa w art. 50, przy pomocy danych, o których mowa w art. 11 ust. 1 i 2.

4. Użytkownik na bieżąco aktualizuje dane zapisane w swoim profilu informacyjnym w systemie teleinformatycznym asystencji osobistej, o którym mowa w art. 50.

Art. 21. 1. Pełnoletni użytkownik może samodzielną asystencją osobistą po złożeniu oświadczenia wskazanego w ust. 2, odbyciu szkolenia wskazanego w ust. 4 oraz zdaniu testu wskazanego w ust. 5.

2. Użytkownik składa oświadczenie o samodzielnym asystencją osobistą w systemie teleinformatycznym asystencji osobistej, o którym mowa w art. 50. Użytkownik posiadający ograniczoną zdolność do czynności prawnych składa oświadczenie za zgodą osoby, o której mowa w art. 9 ust. 1.

3. W oświadczeniu użytkownik:

- 1) deklaruje samodzielne zatrudnianie, rozliczanie i prowadzenie dokumentacji związanej z zatrudnieniem asystenta osobistego;
- 2) podaje numer wyodrębnionego rachunku bankowego dedykowanego rozliczaniu asystencji osobistej;

3) deklaruje zapewnienie właściwego zatrudniania, rozliczania i prowadzenia dokumentacji związanej z zatrudnieniem asystenta osobistego.

4. Użytkownik odbywa szkolenie dla użytkowników samodzielnie zarządzających asystencją osobistą, organizowane przez Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

5. Użytkownik po odbyciu szkolenia wskazanego w ust. 4 podchodzi do testu sprawdzającego znajomość obowiązków związanych z samodzielnym zarządzaniem asystencją osobistą, organizowanego przez Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

6. Użytkownik, o którym mowa w ust. 1, angażuje asystenta osobistego, wybranego spośród osób wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 50, do świadczenia asystencji osobistej, na podstawie form angażowania asystenta osobistego wskazanych w art. 18 ust. 3.

7. W przypadku użytkownika, o którym mowa w ust. 1, Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazuje wynagrodzenie na wyodrębniony rachunek bankowy użytkownika.

8. Użytkownik, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany:

- 1) prowadzić na bieżąco ewidencję godzin świadczenia asystencji osobistej w systemie teleinformatycznym asystencji osobistej, o którym mowa w art. 50;
- 2) dokumentować wykonywanie umowy o świadczenie asystencji osobistej;
- 3) przechowywać dokumenty, o których mowa w pkt 2, przez okres 5 lat od dnia zakończenia wykonywania umowy o świadczenie asystencji osobistej;
- 4) udzielać powiatowi, właściwemu miejscowo wojewodzie i Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych wszelkich wyjaśnień dotyczących rozliczenia godzin świadczenia asystencji osobistej oraz przedstawiać na ich żądanie dokumenty potwierdzające wykonywanie umowy o świadczenie asystencji osobistej.

9. Użytkownik samodzielnie zatrudniający asystenta osobistego zawiera z asystentem osobistym umowę o świadczenie asystencji osobistej, do której należy odpowiednio stosować przepisy o kontrakcie, o którym mowa w art. 19.

Art. 22. 1. Realizator może odmówić zawarcia kontraktu lub umowy z asystentem osobistym w sytuacji, gdy:

- 1) asystent nie jest w stanie dostosować swojego harmonogramu pracy do potrzeb osoby wymagającej asystencji osobistej;
- 2) asystent nie ma możliwości zapewnienia w miesiącu odpowiedniej liczby godzin asystencji osobistej;
- 3) asystent nie ma możliwości wykonywać zakresu czynności asystencji osobistej wskazywanych przez użytkownika.

2. W przypadku ustalenia, że asystent niezgodnie z umową wypełnia obowiązki wynikające z kontraktu lub umowy oświadczenie asystencji osobistej, realizator może tę umowę rozwiązać.

Art. 23. 1. Użytkownik samodzielnie zatrudniający asystenta osobistego składa w systemie teleinformatycznym asystencji osobistej, o którym mowa w art. 50, raport ze świadczenia asystencji osobistej za każdy miesiąc w terminie do 7 dnia następnego miesiąca.

2. Użytkownik samodzielnie zatrudniający asystenta osobistego kieruje go na szkolenie ogólne dla asystentów osobistych, szkolenie z pierwszej pomocy oraz szkolenie z ewakuacji osób z niepełnosprawnościami dla asystentów osobistych zlecając realizację tych szkoleń wybranemu realizatorowi.

3. Użytkownik samodzielnie zatrudniający asystenta osobistego, jako płatnik składek zgłasza, asystenta osobistego do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, i przekazuje do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki na jego ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe, zdrowotne oraz przekazuje do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za dany miesiąc deklaracje rozliczeniowe lub deklaracje rozliczeniowe korygujące, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 13 października 1998 r. systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863, 1243 i 1615).

4. Wzór deklaracji rozliczeniowej, o której mowa w ust. 3, określają przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 49 ustawy z dnia 13 października 1998 r. systemie ubezpieczeń społecznych.

5. Za asystenta osobistego samodzielnie zatrudnionego przez użytkownika, który przystąpił dobrowolnie na swój wniosek do ubezpieczenia chorobowego, składki na to ubezpieczenie finansowane są przez asystenta osobistego, a opłacane są do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przez użytkownika, na zasadach określonych dla zleceniobiorców w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych.

6.. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazuje Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych informacje o liczbie zgłoszonych do ubezpieczeń społecznych lub do ubezpieczenia zdrowotnego asystentów osobistych oraz o poniesionych na ten cel wydatkach, co miesiąc.

7. Informacje, o których mowa w ust. 5, za każdy miesiąc Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazuje w systemie informatycznym o którym mowa w art. 50, w terminie do 25 dnia następnego miesiąca.

Art. 24. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób rozliczania i prowadzenia dokumentacji związanej z zatrudnieniem asystenta osobistego;
- 2) wzór umowy o świadczenie asystencji osobistej;
- 3) szczegółowy program i zakres godzinowy szkoleń dla użytkowników samodzielnie rozliczających i prowadzących dokumentację związaną z zatrudnieniem asystenta osobistego, a także minimalne kwalifikacje osób prowadzących te szkolenia

– uwzględniając zrozumiałość treści, łatwość rozliczania i prowadzenia dokumentacji oraz konieczność efektywnego świadczenia asystencji osobistej.

Rozdział 5

Wsparcie asystenta osobistego

Art. 25. 1. Asystencja osobista może obejmować wsparcie we wszelkich czynnościach życia codziennego w obszarach:

- 1) czynności samoobsługowych, w tym utrzymania higieny osobistej;
- 2) czynności zaleconych przez osobę wykonującą zawód medyczny, w tym czynności medyczno-pielęgnacyjne;
- 3) prowadzenia gospodarstwa domowego i wypełniania ról w rodzinie;
- 4) przemieszczania się;
- 5) komunikowania się z otoczeniem;
- 6) podejmowania aktywności życiowej, w tym społecznej i zawodowej.

2. Asystent osobisty może, po przeszkoleniu, o którym mowa w ust. 3, i za zgodą użytkownika albo osoby, o której mowa w art. 9 ust. 1, wykonywać wobec użytkownika czynności wynikające z zaleceń wydanych przez osoby wykonujące zawód medyczny, które na co dzień wykonuje lub mogłaby wykonywać osoba stale wspierająca.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi w drodze rozporządzenia, listę czynności, które mogą być wykonywane w ramach asystencji osobistej oraz przeszkolenia potrzebne dla bezpiecznego wykonywania wybranych czynności, a także możliwe zakresy innych szczególnych potrzeb użytkowników związanych z asystencją osobistą, uwzględniając szczególne potrzeby osób wymagających wsparcia w ramach asystencji osobistej, których zapewnienie jest konieczne dla urzeczywistnienia niezależnego życia użytkownika.

Art. 26. 1. Asystencja osobista jest świadczona osobiście przez asystenta osobistego, z wyłączeniem formy zdalnej.

2. Asystentem osobistym może być osoba, która:

- 1) jest pełnoletnia;
- 2) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 3) nie ma orzeczonego prawomocnie zakazu prowadzenia działalności związanej z wychowywaniem, leczeniem, edukacją małoletnich lub opieką nad nimi lub zakazu przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, zakazu kontaktowania się z określonymi osobami lub zakazu opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu;
- 4) nie została prawomocnie pozbawiona władzy rodzicielskiej;
- 5) nie figuruje w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym;
- 6) ukończyła szkolenie ogólne dla asystentów osobistych;
- 7) ukończyła szkolenie z pierwszej pomocy;
- 8) ukończyła przeszkolenie z ewakuacji osób z niepełnosprawnościami;
- 9) nie jest wstępnym oraz zstępnym, krewnym w linii bocznej do trzeciego stopnia, małżonkiem, wstępnym oraz zstępnym małżonką, krewnym w linii bocznej małżonką do trzeciego stopnia, zięciem, synową, macochą lub ojczymem użytkownika, ani osobą wspólnie gospodarującą z użytkownikiem lub pozostającą z nim w faktycznym pożyciu, a także osobą pozostającą w stosunku przysposobienia z użytkownikiem;
- 10) nie jest osobą pełniącą funkcję rodziny zastępczej wobec użytkownika, osobą prowadzącą rodzinny dom dziecka w którym użytkownik przebywa, dyrektorem placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego w której użytkownik przebywa, osobą zatrudnioną w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego w której użytkownik przebywa do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 11) nie jest osobą sprawującą wobec użytkownika funkcję rodziny wspierającej lub rodziny pomocowej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 12) została wpisana do rejestru, o którym mowa w art. 52 ust. 1;

- 13) zawarła z danym użytkownikiem kontrakt lub umowę o świadczenie asystencji osobistej, oraz
- 14) ukończyła, po zawarciu kontraktu albo umowy o świadczenie asystencji osobistej, zindywidualizowany instruktaż przeprowadzony przez użytkownika lub osobę stale wspierającą użytkownika, osobę pełniącą funkcję rodziny zastępczej wobec użytkownika, osobę prowadzącą rodzinny dom dziecka, w którym użytkownik przebywa, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, w której użytkownik przebywa.

3. Szkolenia, o których mowa w ust. 2 pkt 6-8 organizowane są przez realizatorów.

4. W przypadku wyboru realizatora asystencji osobistej instruktaż, o którym mowa w ust. 2 pkt 14, może się odbyć w obecności koordynatora asystencji osobistej lub, za zgodą użytkownika, innego przedstawiciela realizatora spełniającego wymagania, o których mowa w art. 39 ust. 2 ustawy.

5. Zindywidualizowany instruktaż polega na indywidualnym przeszkoleniu asystenta osobistego w ramach czynności w obszarach określonych w art. 25 ust. 1, oraz sposobu ich wykonywania. Informację o przeprowadzonym zindywidualizowanym instruktażu użytkownik lub osoba, o której mowa w ust. 3 pkt 14 wprowadza do systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 50 ustawy.

Art. 27. Asystent osobisty nie może świadczyć asystencji osobistej w wymiarze większym niż 276 godzin miesięcznie, biorąc pod uwagę godziny świadczone wobec wszystkich użytkowników.

Art. 28. 1. Wynagrodzenie asystenta osobistego ustala się według poziomu stawki godzinowej asystencji osobistej.

2. Obowiązują następujące poziomy stawki godzinowej asystencji osobistej:

- 1) poziom bazowy;
- 2) pierwszy poziom podwyższony;
- 3) drugi poziom podwyższony;
- 4) trzeci poziom podwyższony.

3. Ustala się następujące stawki godzinowe asystencji osobistej:

- 1) dla poziomu bazowego – 48 złotych brutto;
- 2) dla pierwszego poziomu podwyższonego – 50 złotych brutto;
- 3) dla drugiego poziomu podwyższonego – 52 złotych brutto;
- 4) dla trzeciego poziomu podwyższonego – 54 złotych brutto.

4. Stawka godzinowa asystenta osobistego podlega corocznemu wzrostowi od dnia 1 stycznia danego roku kalendarzowego co najmniej o prognozowany wskaźnik przeciętnego wynagrodzenia brutto w gospodarce narodowej dla roku ubiegłego, zawarty w uzasadnieniu do projektu ustawy budżetowej.

5. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, nie później niż do dnia 15 października każdego roku, ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, wysokość stawek godzinowych asystencji osobistej na rok następny, uwzględniając dotychczasowe zmiany wysokości stawek oraz zasadę, o której mowa w ust. 4.

6. Stawka godzinowa asystenta osobistego nie może być niższa niż określona dla poziomu bazowego albo jednego z poziomów podwyższonych na dany rok przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w drodze obwieszczenia, o którym mowa w ust. 4.

7. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób ustalania poziomu stawki godzinowej asystencji osobistej, uwzględniając konieczność podwyższenia stawki ze względu na okoliczności wskazane w art. 14 ust. 6;
- 2) zakres szkoleń specjalistycznych dostępnych dla asystentów osobistych;
- 3) szczegółowy program i zakres godzinowy szkolenia ogólnego dla asystentów osobistych, szkolenia z pierwszej pomocy oraz przeszkolenia z ewakuacji osób z niepełnosprawnościami, a także minimalne kwalifikacje osób prowadzących te szkolenia – mając na względzie konieczność zapewnienia właściwych relacji pomiędzy użytkownikiem, a asystentem osobistym oraz zagwarantowania wysokiej jakości, efektywności i poziomu bezpieczeństwa świadczenia asystencji osobistej, oraz jej realizacji zgodnie z faktycznymi potrzebami użytkownika.

Art. 29. 1. Asystent osobisty podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu od odpowiedzialności cywilnej w zakresie świadczenia asystencji osobistej.

2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 1, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną, biorąc w szczególności pod uwagę specyfikę i zakres realizowanych czynności w obszarach, o których mowa w art. 25 ust. 1.

Art. 30. Asystent osobisty ma prawo do korzystania z superwizji asystencji osobistej w wymiarze nie mniejszym niż 2 godziny na pół roku.

Art. 31. 1. Użytkownikowi przysługuje nie więcej niż 4 godziny doradztwa wzajemnego w roku kalendarzowym.

2. Doradcą wzajemnym może być osoba, która:

- 1) posiada co najmniej dwuletnie udokumentowane doświadczenie korzystania z asystencji osobistej, w wymiarze co najmniej 30 godzin miesięcznie;
- 2) ukończyła szkolenie dla doradców wzajemnych.

Art. 32. Asystent osobisty ma prawo uczestniczenia w czynnościach wskazanych przez użytkownika, w ramach obszarów określonych w art. 25 ust. 1, prawo wstępu do miejsc wykonywania tych czynności, oraz, za zgodą użytkownika, prawo dostępu do informacji dostępnych dla użytkownika, a niezbędnych do świadczenia asystencji osobistej.

Rozdział 6

Świadczenie asystencji osobistej

Art. 33. 1. Asystent osobisty świadczy wsparcie pod kierunkiem użytkownika.

2. W przypadku, gdy użytkownikiem jest osoba niepełnoletnia świadczenie asystencji osobistej odbywa się przy wsparciu odpowiednio osoby, o której mowa w art. 9 ust. 1.

3. W przypadku, gdy użytkownikiem jest osoba ubezwłasnowolniona całkowicie lub częściowo świadczenie asystencji osobistej może odbywać się przy wsparciu odpowiednio jej przedstawiciela ustawowego lub kuratora osoby niepełnosprawnej.

Art. 34. 1. Prawo do asystencji osobistej ulega zawieszeniu na czas przebywania:

- 1) osadzonego w zakładzie karnym i areszcie śledczym;
- 2) umieszczonego w zakładzie poprawczym albo schronisku dla nieletnich;
- 3) umieszczonego w Krajowym Ośrodku Zapobiegania Zachowaniom Dysocjalnym.

2. Przepisu ust. 1 pkt 1 nie stosuje się do osób obywających karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego.

3. Asystencja osobista nie jest realizowana na terenie:

- 1) szpitala psychiatrycznego lub innej jednostki typu zamkniętego;
- 2) domu pomocy społecznej;
- 3) rodzinnego domu pomocy, o którym mowa w art. 52 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 i 1572);
- 4) zakładu opiekuńczo-leczniczego;
- 5) zakładu pielęgnacyjno-opiekuńczego;
- 6) hospicjum stacjonarnego;

- 7) placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego;
  - 8) w zakładach leczenia uzdrowiskowego udzielających całodobowych stacjonarnych świadczeń opieki zdrowotnej;
  - 9) innej niż wymienione w pkt 1-8 placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom z niepełnosprawnościami, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku
- o ile podmiot określony w pkt. 1-9 jest zobowiązany do zapewnienia opieki użytkownikowi.

4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się do osób umieszczonych w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, o ile dyrektor tej placówki osobiście sprawuje całodobową opiekę nad osobą uprawnioną do asystencji osobistej i prowadzi wspólnie z nią gospodarstwo domowe.

5. Przepisu ust. 3 nie stosuje się do świadczenia czynności asystencji osobistej:

- 1) niezbędnych do skorzystania z asystencji osobistej poza podmiotami wskazanymi w ust. 3, lub
- 2) gdy użytkownik realizuje obowiązki zawodowe lub odwiedza osobę przebywającą w podmiotach wskazanych w ust. 3.

6. Dyrektor aresztu lub zakładu karnego lub kierownik Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dyssocjalnym jest obowiązany niezwłocznie powiadomić Zakład Ubezpieczeń Społecznych o tymczasowym aresztowaniu lub o odbywaniu kary pozbawienia wolności lub o umieszczeniu użytkownika w Krajowym Ośrodku Zapobiegania Zachowaniom Dyssocjalnym.

7. Dyrektor zakładu poprawczego lub schroniska dla nieletnich jest obowiązany niezwłocznie powiadomić Zakład Ubezpieczeń Społecznych o umieszczeniu w zakładzie poprawczym albo schronisku dla nieletnich.

Art. 35. 1. Liczbę przyznanych godzin asystencji osobistej, ustalonej decyzją Zespołu zmniejsza się o 75%, w okresie przebywania użytkownika w placówkach wymienionych w art. 21 ust. 2.

2. Liczbę przyznanych godzin asystencji osobistej, ustalonej decyzją Zespołu, zmniejsza się o 50% w okresie korzystania przez danego użytkownika z usług realizowanych w:

- 1) placówce oświatowej niezapewniającej całodobowej opieki;
- 2) ośrodka wsparcia dla osób zaburzeniami psychicznymi, o którym mowa w art. 51 ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 i 1572);
- 3) klubie integracji społecznej;
- 4) centrum integracji społecznej;

- 5) warsztacie terapii zajęciowej;
- 6) innym niż wymienione w pkt 1-5 ośrodku wsparcia lub placówce, zapewniających wsparcie dzienne.

3. Ust. 2 nie stosuje się w stosunku do osób, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2.

4. W przypadku spełniania przez użytkownika przesłanek łącznie z ust. 1 i 2, liczbę przyznanych godzin asystencji osobistej zmniejsza się jednokrotnie, o wartość wskazaną w ust. 1.

5. Wynik pomniejszenia liczby przyznanych godzin asystencji osobistej zaokrągla się wzwyż do liczby całkowitej.

6. Liczba przyznanych godzin asystencji osobistej, pomniejszonych w związku z ust. 1-4, nie może wynieść mniej niż 15 godzin miesięcznie.

7. Zmniejszenia liczby godzin asystencji, o których mowa w ust. 1 i 2, dokonuje się od kolejnego miesiąca następującego po miesiącu, w którym użytkownik rozpoczął korzystanie z usług placówki, o której mowa w art. 34 ust. 3, lub korzystał z usług wymienionych w ust. 2.

Art. 36. W przypadku jednoczesnego korzystania z:

- 1) usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) zatrudnienia wspomaganego;
- 3) usług centrum integracji społecznej lub klubu integracji społecznej, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 83);
- 3) świadczeń szpitalnych lub stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych innych niż świadczenia szpitalne, finansowanych ze środków publicznych, o których mowa w art. 2 pkt 11 i 12 ustawy z 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2024 r. poz. 799);
- 4) innych niż asystencja osobista finansowanych ze środków publicznych form indywidualnego wsparcia osoby z niepełnosprawnością w wykonywaniu czynności, których nie może wykonywać bez korzystania ze wsparcia osób trzecich na równi z innymi osobami;
- 5) warsztatu terapii zajęciowej w rozumieniu art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych albo zakładu aktywności zawodowej, o którym mowa w art. 29 ust. 1 tej ustawy;
- 6) placówki wsparcia dziennego, o której mowa w art. 19 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;

7) jednostki organizacyjnej pomocy społecznej w rozumieniu art. 6 pkt 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;

8) hospicjum domowego

– czynności realizowane w ramach wymienionych usług oraz w ramach asystencji osobistej nie mogą być wykonywane w tym samym czasie i obejmować tych samych czynności.

Art. 37. 1. W ostatnim miesiącu obowiązywania kontraktu, koordynator asystencji osobistej dokonuje ewaluacji świadczenia asystencji osobistej. W ewaluacji bierze udział użytkownik i jego asystent osobisty. W ewaluacji osoby niepełnoletniej lub o ograniczonej zdolności do czynności prawnych bierze udział jej przedstawiciel ustawowy. Na wniosek użytkownika w ewaluacji może uczestniczyć doradca wzajemny, o którym mowa art. 31 ust. 1.

2. Koordynator sporządza protokół z ewaluacji, który zawiera:

- 1) imię i nazwisko użytkownika asystencji osobistej oraz asystenta osobistego;
- 2) oznaczenie umowy, na podstawie której usługa asystencji osobistej jest świadczona;
- 3) wskazanie okresu, którego ewaluacja dotyczy;
- 4) informację o liczbie godzin zrealizowanych w danym miesiącu;
- 5) informację o godzinach niezrealizowanych w danym miesiącu;
- 6) wnioski dotyczące jakości świadczonej asystencji osobistej, a także dodatkowych potrzeb wsparcia w określonych obszarach, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 6b(6) ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, o ile takie występują.

3. Realizatorzy i użytkownicy samodzielnie zatrudniający asystentów osobistych oraz osoby i podmioty zaangażowane przez nich przy organizacji lub świadczeniu asystencji osobistej uczestniczą w ewaluacji organizacji i świadczenia asystencji osobistej przeprowadzanej przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych lub podmioty zaangażowane przez niego do realizacji ewaluacji.

4. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób realizacji ewaluacji, mając na względzie konieczność zagwarantowania wysokiej jakości i właściwego poziomu bezpieczeństwa świadczenia asystencji osobistej.

Art. 38. 1. Osoba, która nienależnie korzystała z asystencji osobistej, jest obowiązana do zwrotu kosztów jej świadczenia.

2. Decyzję o zwrocie kosztów świadczenia asystencji osobistej wydaje wojewoda.

3. Za nienależne korzystanie z asystencji osobistej uważa się asystencję osobistą świadczoną:

- 1) na podstawie fałszywych danych zawartych we wniosku o ustalenie prawa do asystencji osobistej, załącznikach do tego wniosku, oświadczeniach lub dokumentach albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez użytkownika;
- 2) w przypadku niewywiązania się z obowiązku, o którym mowa w art. 14, jeżeli zmiana danych mogła mieć wpływ na prawo do asystencji lub liczbę przyznanych godzin asystencji osobistej;
- 3) mimo braku prawa do asystencji osobistej.

4. Od ustalonych przez wojewodę kosztów nienależnego korzystania z asystencji osobistej są naliczane odsetki ustawowe za opóźnienie.

5. W przypadku, gdy użytkownik samozatrudniający nie dokonuje zapłaty za korzystanie z asystencji osobistej, asystent osobisty może żądać odsetek za opóźnienie, w wysokości ustawowej.

6. Należności z tytułu nienależnego korzystania z asystencji osobistej ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym decyzja o ustaleniu i zwrocie kosztów nienależnego korzystania z asystencji osobistej stała się ostateczna.

7. Bieg przedawnienia przerywa:

- 1) odroczenie terminu płatności należności,
- 2) rozłożenie spłaty należności na raty,
- 3) zastosowanie środka egzekucyjnego, o którym dłużnik został powiadomiony,
- 4) ogłoszenie upadłości dłużnika

– przy czym po przerwaniu biegu terminu przedawnienia, biegnie on na nowo od dnia następującego odpowiednio po dniu odroczenia terminu płatności należności, rozłożenia spłaty należności na raty, zastosowania środka egzekucyjnego, o którym dłużnik został powiadomiony, lub ogłoszenia upadłości.

8. Nie wydaje się decyzji o ustaleniu i zwrocie kosztów nienależnego korzystania z asystencji osobistej, jeżeli od dnia wydania ostatecznej decyzji ustalającej prawo do asystencji osobistej upłynęło więcej niż 3 lata.

9. Kwoty kosztów nienależnego korzystania z asystencji osobistej podlegają egzekucji w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

10. Od decyzji wojewody, o której mowa w ust 2, przysługuje wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Wniosek należy złożyć w terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji.

11. Wojewoda, na wniosek osoby, która nienależnie korzystała z asystencji osobistej, może umorzyć postępowanie w sprawie zwrotu kwoty kosztów nienależnego korzystania z asystencji osobistej łącznie z odsetkami w całości lub w części, odroczyć termin płatności albo rozłożyć na raty, jeżeli zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności dotyczące sytuacji osoby zobowiązanej do zwrotu kosztów nienależnego korzystania z asystencji osobistej, której ustalono prawo do asystencji osobistej.

12. W przypadku śmierci osoby, która nienależnie korzystała z asystencji osobistej, należności, o których mowa w ust. 1, wygasają.

13. W sprawach nieuregulowanych w ust. 1-9 stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.

Rozdział 7

Realizatorzy asystencji osobistej

Art. 39. 1. Asystencję osobistą:

- 1) organizują i realizują powiaty;
- 2) mogą organizować i realizować podmioty wpisane do Rejestru Realizatorów Asystencji Osobistej, zwanego dalej „Rejestrem realizatorów”, prowadzonego przez właściwego miejscowo wojewodę.

2. Wpis do Rejestru realizatorów może uzyskać organizacja pozarządowa, o której mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491 i 1761), z wyjątkiem partii politycznych, europejskich partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji utworzonych przez partie polityczne i europejskich fundacji politycznych, lub spółdzielnia socjalna, jeżeli spełnia następujące warunki:

- 1) do zadań statutowych należy działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt. 7 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491 i 1761);
- 2) realizuje bezpośrednie wsparcie w codziennym funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych, w szczególności realizuje asystencję osobistą osób z

niepełnosprawnościami, przez okres co najmniej 12 miesięcy, na dzień złożenia wniosku o wpis do rejestru, o którym mowa w art. 52 ust. 1;

- 3) nie posiada zaległości w opłacaniu podatków i składek na ubezpieczenia społeczne lub ubezpieczenie zdrowotne oraz składki na Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych;
- 4) nie posiada zaległości we wpłatach na rzecz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych lub innych zobowiązań na rzecz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- 5) członkowie organu zarządzającego tego podmiotu nie byli karani za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe;
- 6) posiada zasoby organizacyjne oraz kadrowe pozwalające na zapewnienie wysokiej jakości realizacji asystencji osobistej, w szczególności:
  - a) zatrudnia lub może zaangażować co najmniej 3 osoby spełniające kryteria dla asystentów osobistych, wskazane w art. 26 ust. 2,
  - b) zatrudnia osobę zapewniającą obsługę księgową lub ma podpisaną stosowną umowę z podmiotem świadczącym usługę obsługi księgowej.

3. Realizator asystencji osobistej:

- 1) zatrudnia asystentów osobistych, rozlicza wsparcie oraz monitoruje jakość ich pracy;
- 2) prowadzi obsługę placową, kadrową, rachunkową i administracyjną współpracy użytkowników z asystentami osobistymi, w tym comiesięcznej wypłaty wynagrodzeń, w tym:
  - a) prowadzi na bieżąco ewidencję godzin świadczenia asystencji osobistej w systemie teleinformatycznym asystencji osobistej, o którym mowa w art. 50,
  - b) dokumentuje wykonywanie kontraktu,
  - c) przechowuje dokumenty, o których mowa w lit. b, do czasu upływu 5 lat od dnia zakończenia wykonywania umowy o świadczenie asystencji osobistej,
  - d) wypłaca wynagrodzenie asystentowi osobistemu na rachunek wskazany w rejestrze, o którym mowa w art. 52 ust. 1,
  - e) udziela Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych wszelkich wyjaśnień dotyczących rozliczenia tych godzin z asystentem osobistym oraz przedstawia na jego żądanie dokumenty potwierdzające wykonywanie kontraktu;
- 3) zatrudnia koordynatora ds. asystencji osobistej;

- 4) prowadzi szkolenia ogólne oraz organizuje szkolenia z pierwszej pomocy i ewakuacji osób z niepełnosprawnościami dla kandydatów na asystentów osobistych;
- 6) organizuje mediacje między użytkownikiem a asystentem osobistym;
- 7) wspiera użytkownika w wyborze asystenta osobistego zgodnie z indywidualnymi potrzebami użytkownika, jeśli użytkownik zgłosi zapotrzebowanie na takie wsparcie;
- 8) organizuje zastępstwo za asystenta osobistego na czas jego zwolnień lekarskich, urlopów i innych okoliczności uniemożliwiających świadczenie asystencji osobistej;
- 9) zapewnia możliwość podnoszenia kompetencji asystentów osobistych, w tym poprzez umożliwienie udziału w szkoleniach specjalistycznych;
- 10) monitoruje, ewaluuje i kontroluje jakość usług świadczonych przez asystentów osobistych, których zatrudnia, również w miejscu i czasie ich świadczenia;
- 11) monitoruje i rejestruje wypadki związane ze świadczeniem asystencji osobistej, w szczególności z wykonywaniem czynności medyczno-pielęgniacyjnych;
- 12) prowadzi działania o charakterze informacyjnym, edukacyjnym i promocyjnym w zakresie asystencji osobistej.

4. Realizator nie może powierzyć wykonania asystencji osobistej osobie, która nie uzyskała wpisu do Rejestru realizatorów

5. Realizator może realizować zadania z zakresu asystencji osobistej w danym roku kalendarzowym na rzecz użytkowników, dla których łączna kwota środków przyznanych na świadczenie asystencji osobistej wynosi maksymalnie 5-krotność kwoty przychodów realizatora za rok poprzedni albo 500 tys. zł brutto, w zależności która kwota jest wyższa.

6. W przypadku, gdy realizator nie osiągnął przychodów w roku poprzednim może on realizować zadania z zakresu asystencji osobistej w danym roku kalendarzowym na rzecz użytkowników, dla których łączna kwota środków przyznanych na świadczenie asystencji osobistej wynosi maksymalnie 500 tys. zł brutto.

7. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, określi w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb składania i rozpatrywania wniosków o wpis do Rejestru realizatorów;
  - 2) sposób dokonywania wpisu i zmian w Rejestrze realizatorów, zakres danych objętych tym rejestrem oraz sposób jego prowadzenia;
  - 3) wzór wniosku o wpis do Rejestru realizatorów
- uwzględniając konieczność zapewnienia wysokiej jakości i bezpieczeństwa świadczenia asystencji osobistej oraz efektywnego korzystania z asystencji osobistej.

Art. 40. 1. Realizator asystencji osobistej co miesiąc zatwierdza realizację asystencji osobistej w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 50.

2. Realizator przeprowadza kontrole, w zakresie faktycznej realizacji asystencji osobistej.

3. Kontrola może zostać przeprowadzona telefonicznie, z wykorzystaniem innych środków porozumiewania się na odległość lub w miejscu świadczenia asystencji osobistej. Kontrola przeprowadzana jest w ustalonych godzinach świadczenia asystencji osobistej.

4. Realizator sporządza miesięczny raport z przeprowadzonych kontroli i przekazuje go wojewodzie. Raport zawiera zbiorczą informację o realizacji asystencji osobistej w zakresie:

- 1) liczby godzin asystencji:
  - a) zaplanowanych na dany miesiąc,
  - b) faktycznie zrealizowanych w danym miesiącu,
  - c) niezrealizowanych w danym miesiącu,
- 2) wnioski dotyczące jakości świadczonej asystencji osobistej, a także dodatkowych potrzeb wsparcia w określonych obszarach, o ile takie występują.

5. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb i sposób przeprowadzania kontroli asystencji osobistej, uwzględniając potrzebę zapewnienia jednolitej procedury kontroli oraz w celu zapewnienia prawidłowego jej przebiegu.

Art. 41. 1. Wojewoda właściwy ze względu na siedzibę podmiotu dokonuje wpisu podmiotu do Rejestru realizatorów na okres 5 lat, na wniosek podmiotu.

2. Wniosek o wpis do Rejestru realizatorów zawiera:

- 1) nazwę realizatora;
- 2) dane członków organu zarządzającego;
- 3) numer w Krajowym Rejestrze Sądowym lub innym właściwym rejestrze w przypadku jego posiadania;
- 4) NIP;
- 5) siedzibę i adres;
- 6) dane kontaktowe (telefon i adres poczty elektronicznej);
- 7) wskazanie powiatów, na terenie których zapewnia świadczenie asystencji osobistej;
- 8) oświadczenie członków organu zarządzającego o spełnianiu warunków określonych w art. 39 ust. 2.

3. Rozpatrzenie wniosku przez wojewodę o wpis do Rejestru realizatorów następuje w terminie 30 dni od dnia jego wpływu.

4. Wojewoda przed dokonaniem wpisu do Rejestru realizatorów, weryfikuje spełnianie przez wnioskodawcę wymagań określonych w art. 39 ust. 2. Weryfikacja może polegać na żądaniu dodatkowych dokumentów lub wyjaśnień, w tym pisemnych.

5. Wojewoda przeprowadza kontrolę, o której mowa w ust. 5, na zasadach określonych w art. 28 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190).

6. Wojewoda wpisuje wnioskodawcę do Rejestru realizatorów, jeżeli z weryfikacji, o której mowa w ust. 4, wynika, że wnioskodawca spełnia wymagania określone w art. 39 ust. 2. W przypadku niespełniania tych wymagań wojewoda odmawia wpisu do tego rejestru.

7. Podmiot wpisany do Rejestru realizatorów jest obowiązany do powiadomienia wojewody o każdej zmianie warunków stanowiących podstawę uzyskania wpisu do tego rejestru Realizatorów.

8. Wojewoda dokonuje wykreślenia z Rejestru realizatorów określony podmiot, w przypadku:

- 1) istotnego naruszenia przez realizatora obowiązków określonych w art. 39 ust. 3 lub w przepisach wydanych na podstawie art. 39 ust. 6 pkt 1;
- 2) uniemożliwienia przez realizatora kontroli, o której mowa w art. 40 ust. 1 ;
- 3) na wniosek zainteresowanego realizatora;
- 4) w następstwie wykreślenia organizacji będącej realizatorem z właściwego rejestru organizacji.
- 5) zaprzestania spełniania przez ten podmiot wymagań określonych w art. 39 ust. 2.

9. Wpis do Rejestru realizatorów, odmowa wpisu do tego rejestru oraz wykreślenie z tego rejestru następuje w drodze decyzji administracyjnej.

10. Od decyzji wojewody w zakresie, o którym mowa w ust. 9, przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, w terminie 14 dni od otrzymania decyzji administracyjnej, o której mowa w ust. 9.

11. Rozpatrzenie odwołania przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego następuje w terminie 60 dni od dnia jego złożenia.

12. Dane z Rejestru realizatorów udostępnia się ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego.

13. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, określi w drodze rozporządzenia wzór wniosku o odwołanie, o którym mowa w ust. 10, uwzględniając

konieczność zapewnienia wysokiej jakości i bezpieczeństwa świadczenia asystencji osobistej oraz efektywnego korzystania z asystencji osobistej.

14. Wojewoda sprawuje nadzór nad świadczeniem usług asystencji osobistej na terenie województwa.

15. Wojewoda w ramach nadzoru, o którym mowa w ust. 14 może przeprowadzać kontrole wszystkich podmiotów asystencji osobistej. Kontrola może zostać przeprowadzona telefonicznie, z wykorzystaniem innych środków porozumiewania się na odległość, w miejscu świadczenia asystencji osobistej, w miejscu realizacji szkoleń, w siedzibie realizatora lub innym miejscu prowadzenia działań związanych z realizacją asystencji osobistej.

Art. 42. 1. Realizator organizuje pracę zatrudnianych przez siebie asystentów osobistych, w szczególności za pomocą koordynatora asystencji osobistej.

2. Koordynator asystencji osobistej:

- 1) przygotowuje we współpracy z użytkownikiem i asystentem osobistym projekt kontraktu;
- 2) może, na prośbę użytkownika, uczestniczyć w zindywidualizowanym instruktażu;
- 3) monitoruje świadczenie asystencji osobistej;
- 4) podejmuje bieżące interwencje i działania w razie nieprawidłowości w świadczeniu asystencji osobistej lub trudności w relacji pomiędzy użytkownikiem a asystentem osobistym;
- 5) przygotowuje i prowadzi ewaluację świadczenia asystencji osobistej.

3. Koordynatorem asystencji osobistej może być osoba, która posiada:

- 1) co najmniej trzyletnie udokumentowane doświadczenie w bezpośrednim wsparciu osób niepełnosprawnych, lub korzystała z asystencji osobistej jako użytkownik w wymiarze co najmniej 30 godzin miesięcznie przez co najmniej 1 rok;
- 2) co najmniej roczne udokumentowane doświadczenie w koordynowaniu pracy zawodowej lub wolontariackiej zespołów powyżej 5 osób;
- 3) spełnia co najmniej jedno z poniższych wymagań:
  - a) posiada co najmniej roczne doświadczenie w obsłudze asystencji osobistej, lub innych niż asystencja osobista formami indywidualnego wsparcia osoby z niepełnosprawnością w wykonywaniu czynności, których nie może wykonywać bez korzystania ze wsparcia osób trzecich na równi z innymi osobami;
  - b) posiada doświadczenie świadczenia asystencji osobistej jako asystent osobisty, w wymiarze co najmniej 30 godzin miesięcznie przez co najmniej 1 rok;
- 4) posiada wykształcenie co najmniej średnie.

4. Realizator zapewnia koordynatorom asystencji osobistej ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej w zakresie realizacji asystencji osobistej.

5. Realizator jest administratorem danych osobowych przetwarzanych w związku z wykonywaniem zadań określonych w ust. 2.

6. Koordynator podlega kontroli realizatora.

7. Do kontroli, o której mowa w ust. 6 należy odpowiednio stosować art. 40.

Art. 43. 1. Realizator zapewnia szkolenie ogólne dla asystentów osobistych, szkolenie z pierwszej pomocy oraz przeszkolenie z ewakuacji osób z niepełnosprawnościami dla asystentów osobistych.

2. Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych zapewnia szkolenie dla użytkowników oraz superwizję dla asystentów osobistych, a także monitoruje jakość świadczonych usług.

3. Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych zapewnia szkolenie dla koordynatorów asystencji osobistej.

Art. 44. 1. Superwizorem asystencji osobistej może być osoba, która posiada certyfikat superwizora pracy socjalnej lub:

- 1) wykształcenie wyższe w zakresie nauk społecznych, lub wykształcenie wyższe w zakresie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, oraz
- 2) co najmniej 3-letnie doświadczenie zawodowe jako asystent osobisty lub koordynator asystencji osobistej.

2. Przed rozpoczęciem pracy superwizor asystencji osobistej jest obowiązany ukończyć szkolenie dla superwizorów asystencji osobistej.

Art. 45. 1. Realizator przekazuje do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych raport ze świadczenia asystencji osobistej za każdy rok kalendarzowy w terminie do końca miesiąca następującego po zakończeniu danego roku kalendarzowego.

2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, wzór i sposób sporządzania rocznego raportu, o którym mowa w ust. 1, oraz sposób jego przekazywania, uwzględniając potrzebę zapewnienia kompletności i jednolitości informacji przekazywanej przez realizatorów oraz skutecznej realizacji zadań z zakresu asystencji osobistej finansowanych z budżetu państwa.

Art. 46. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowy program i zakres godzinowy szkoleń dla użytkowników, koordynatorów i supervisorów asystencji osobistej oraz doradców wzajemnych oraz minimalne kwalifikacje osób prowadzących te szkolenia,
  - 2) sposób realizacji superwizji,
  - 3) sposób realizacji doradztwa wzajemnego
- mając na względzie konieczność zapewnienia właściwych relacji pomiędzy użytkownikiem a asystentem osobistym oraz zagwarantowania właściwej jakości i bezpieczeństwa świadczenia asystencji osobistej.

Rozdział 8

Zadania władz publicznych związane z asystencją osobistą

Art. 47. 1. Powiat jest obowiązany zapewnić asystencję osobistą, jeżeli użytkownik wybierze powiat jako realizatora.

2. Realizacja obowiązku zapewnienia asystencji osobistej należy do zadań zleconych powiatu z zakresu administracji rządowej.

3. Powiat może zapewniać asystencję osobistą poprzez zlecenie realizowania asystencji osobistej:

- 1) podmiotom, o których mowa w art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy;
- 2) gminom na podstawie porozumienia w sprawie powierzenia prowadzenia zadań publicznych z jednostkami lokalnego samorządu terytorialnego, o którym mowa w art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107 i 1907).

4. Do zlecania zadań, o których mowa w ust. 3 pkt 1, stosuje się przepisy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Art. 48. 1. Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych:

- 1) organizuje szkolenia dla członków Zespołów ds. ustalania prawa do asystencji osobistej;
- 2) organizuje szkolenia ogólne dla użytkowników;
- 3) organizuje szkolenia dla użytkowników samodzielnie rozliczających i prowadzących dokumentację związaną z zatrudnieniem asystenta osobistego;
- 4) zapewnia doradztwo wzajemne użytkownikom, w tym użytkownikom samodzielnie zatrudniającym asystentów osobistych;
- 5) nadzoruje wykonywanie przez realizatorów i powiaty zadań określonych ustawą;
- 6) nadzoruje ustalanie przez Zespoły prawa do asystencji osobistej;

- 7) zleca wojewodom przeprowadzenie kontroli u realizatorów i w powiatach;
- 8) organizuje szkolenia dla koordynatorów asystencji osobistej;
- 9) organizuje szkolenia dla supervisorów asystencji osobistej oraz doradców wzajemnych;
- 10) organizuje i prowadzi ewaluację organizacji i świadczenia asystencji osobistej.

2. Realizację zadań, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3, 7-9 Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych może zlecić organizacjom pozarządowym, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 tej ustawy, prowadzącym działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, zapewniającym gwarancję wysokiej jakości realizacji zadań.

3. Do nadzoru, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, stosuje się odpowiednio przepisy art. 34 ust. 2-4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

4. Do nadzoru, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, stosuje się odpowiednio przepis art. 6c ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

5. Kontrolę, o której mowa w ust. 1 pkt 6, przeprowadza się na zasadach określonych w art. 28 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie.

Art. 49. Zakład Ubezpieczeń Społecznych:

- 1) zapewnia osobom z niepełnosprawnościami pomoc, w tym dostęp do środków technicznych umożliwiających złożenie wniosku o ustalenie prawa do asystencji osobistej;
- 2) przekazuje środki na asystencję osobistą uzyskane z budżetu państwa na wyodrębniony rachunek bankowy realizatora, a w przypadku użytkownika samodzielnie zatrudniającego asystenta osobistego – na wyodrębniony rachunek bankowy użytkownika;
- 3) finansuje asystentom osobistym ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej w zakresie świadczenia asystencji osobistej;
- 4) ma prawo żądania od asystenta osobistego i użytkownika dokumentów potwierdzających wykonywanie umowy o świadczenie asystencji osobistej;
- 5) zapewnia wojewodom dostęp do systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 50;
- 6) przekazuje Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych informacje o liczbie zgłoszonych do ubezpieczeń społecznych lub do ubezpieczenia zdrowotnego

asystentów osobistych w poszczególnych miesiącach oraz o poniesionych na ten cel wydatkach;

- 7) współpracuje z Pełnomocnikiem Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych w celu zapewnienia wysokiej jakości oraz efektywności świadczenia asystencji osobistej;
- 8) prowadzi w systemie teleinformatycznym, o którym mowa w art. 50 rejestr asystentów osobistych i rejestr realizatorów.

Art. 50. 1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych we współpracy z Pełnomocnikiem Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych tworzy, rozbudowuje, dostosowuje i utrzymuje system teleinformatyczny asystencji osobistej.

2. Minister do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, warunki, w tym techniczne i organizacyjne, sposób oraz tryb gromadzenia danych w systemie teleinformatycznym w zakresie zarządzania asystencją osobistą, korzystania z danych zawartych w rejestrach, mając na uwadze konieczność zapewnienia sprawnego funkcjonowania zarządzania asystencją osobistą oraz zabezpieczenia gromadzonych w nim danych osobowych przed dostępem osób nieuprawnionych, wykorzystywaniem przez osoby nieuprawnione.

Art. 51. 1. System teleinformatyczny spełnia minimalne wymagania dla systemów teleinformatycznych oraz zapewnia interoperacyjność systemu na zasadach określonych w Krajowych Ramach Interoperacyjności.

2. System teleinformatyczny spełnia wymagania zawarte w ustawie z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

3. System teleinformatyczny zapewnia bezpieczeństwo przetwarzanych danych osobowych oraz środki określone w art. 32 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1, z późn. zm.).

Art. 52. 1. Kandydat na asystenta osobistego składa wniosek o wpis do rejestru asystentów osobistych zwanego dalej „Rejestrem asystentów”, prowadzonego przez wojewodę.

2. Wniosek o wpis do Rejestru asystentów zawiera:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) datę urodzenia;
- 3) numer PESEL a w przypadku, gdy nie nadano numeru PESEL – numer i serię dokumentu potwierdzającego tożsamość;
- 4) adres miejsca zamieszkania;
- 5) adres miejsca pobytu lub ostatniego miejsca zamieszkania – w przypadku osoby nieposiadającej adresu miejsca zamieszkania;
- 6) adres do korespondencji, jeżeli jest inny niż adres zamieszkania;
- 7) adres poczty elektronicznej, jeżeli wnioskodawca taki adres posiada;
- 8) numer rachunku bankowego, na który ma być przelewane wynagrodzenie za świadczenie asystencji osobistej;
- 9) informacje określone w art. 18 ustawy.

2. Kandydat na asystenta osobistego może również podać informację o ukończeniu szkoleń, o których mowa w art. 26 ust. 2 pkt 6-8 ustawy.

3. Przy wniosku o wpis do Rejestru asystentów, kandydat na asystenta osobistego składa oświadczenie następującej treści: „Świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia wynikającej z art. 233 § 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny oświadczam, że:

- 1) dane zawarte we wniosku o wpis do rejestru są kompletne i zgodne z prawdą;
- 2) znane mi są i spełniam warunki bycia asystentem osobistym określone w art. 26 ust. 2 pkt 1-5 ustawy z dnia ... 2024 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami.”.

4. Klauzula, o której mowa w ust. 3, zastępuje pouczenie właściwej instytucji o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań.

5. Dane z Rejestru asystentów udostępnia się Ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego.

Art. 53. Wpisu do Rejestru asystentów, wykreślenia z tego rejestru oraz zmiany wpisu do tego rejestru wojewoda dokonuje z wykorzystaniem systemu, o którym mowa w art. 50, po zastosowaniu zapewnionych w systemie sposobów potwierdzenia pochodzenia oraz integralności przesłanych danych.

Art. 54. 1. Przed ujawnieniem wpisu w Rejestrze asystentów wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamieszkania kandydata na asystenta:

- 1) sprawdza poprawność i kompletność danych podanych we wpisie, o których mowa w art. 52 ust. 1 ustawy,
  - 2) weryfikuje dane podane we wpisie, o których mowa w art. 52 ust. 2
- w terminie 7 dni od dnia dokonania tego wpisu.

2. Wojewoda sprawdzając poprawność i kompletność danych, o których mowa w ust. 1 oraz dokonując ich weryfikacji jest obowiązany do samodzielnego uzyskania lub weryfikacji drogą elektroniczną za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 50 lub drogą pisemną, z rejestrów publicznych, w tym z rejestru PESEL, o którym mowa w przepisach o ewidencji ludności, z Krajowego Rejestru Karnego oraz Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym.

3. W przypadku awarii systemów teleinformatycznych służących do wymiany informacji drogą elektroniczną, o której mowa w ust. 1, wojewoda uzyskuje dane w drodze pisemnej wymiany informacji. Podmioty prowadzące rejestry publiczne przekazują te informacje niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku wojewody.

Art. 55. 1. Wojewoda ujawnia wpis w Rejestrze asystentów jeżeli jest on poprawny, kompletny.

2. Po ujawnieniu wpisu w Rejestrze asystentów wojewoda wydaje zaświadczenie potwierdzające pełnienie funkcji asystenta osobistego.

3. Jeżeli wpis w Rejestrze asystentów nie spełnia wymagań określonych w ust. 1, wojewoda informuje o tym kandydata na asystenta osobistego wskazując termin na dokonanie zmiany lub uzupełnienie danych objętych wpisem do rejestru, pod rygorem usunięcia wpisu.

4. Wpis w Rejestrze asystentów, który nie spełnia wymagań określonych w ust. 1, z upływem terminu, o którym mowa w ust. 3, podlega usunięciu.

Art. 56. Kandydat na asystenta osobistego, którego wpis do Rejestru asystentów ujawniono jest obowiązany do niezwłocznego aktualizowania danych wpisanych do tego rejestru w przypadku ich zmiany.

Art. 57. 1. Wojewoda jest administratorem danych osobowych objętych rejestrem asystentów.

2. Dane osobowe kandydatów na asystentów osobistych i asystentów osobistych wpisanych do Rejestru asystentów są jawne dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

3. Dla realizatora jawne są dane osobowe kandydatów na asystentów osobistych i asystentów osobistych, którzy zgodzili się na ujawnienie ich realizatorowi.

Art. 58. 1. Wojewoda usuwa wpis do Rejestru asystentów w przypadku:

- 1) pisemnego wniosku w tym zakresie osoby wpisanej do tego rejestru;
- 2) zaprzestania spełniania przez asystenta osobistego warunków, o których mowa w art. 26 ust. 2 pkt 2-5 ustawy;
- 3) niezgodności danych w rejestrze ze stanem faktycznym i niesprostowaniu tych danych w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania w tej sprawie.

2. Usunięcie wpisu następuje w drodze decyzji administracyjnej.

Art. 59. W postępowaniu administracyjnym w sprawach dotyczących wpisu do Rejestru asystentów organem wyższego stopnia jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

Art. 60. Usunięcie wpisu z Rejestru asystentów skutkuje wygaśnięciem z mocy prawa kontraktu albo umowy o świadczenie asystencji osobistej z asystentem osobistym, którego ten wpis dotyczy.

Art. 61. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego przyjmuje resortowy program asystencji osobistej, finansowany ze środków Funduszu Solidarnościowego będący programem, o którym mowa w art. 7 ust. 5 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 296, 863, 1089, 1572 i 1615). Program może mieć charakter jednoroczny lub wieloletni.

Rozdział 9

Finansowanie zadań z zakresu asystencji osobistej

Art. 62. 1. Realizowanie asystencji osobistej, w tym koszty związane z:

- 1) ustalaniem prawa do asystencji osobistej, obsługą, działaniem i wynagrodzeniem członków Zespołów;
- 2) świadczeniem asystencji osobistej, w tym koszty jej obsługi związane z zatrudnianiem asystentów osobistych, koordynatorów asystencji osobistej, prowadzeniem szkoleń, superwizji, doradztwa wzajemnego i ewaluacji;
- 3) kosztami organizacyjnymi i administracyjnymi realizatorów w wysokości 7% środków im przekazywanych na zadania związane ze świadczeniem asystencji osobistej;
- 4) kosztami organizacyjnymi i administracyjnymi użytkowników samodzielnie zatrudniających asystentów osobistych w wysokości 3% środków im przekazywanych na zadania związane ze świadczeniem asystencji osobistej;

- 5) szkoleniem osób związanych z realizowaniem asystencji osobistej, w tym koszty ich obsługi związane ze szkoleniem członków Zespołów, trenerów dla Zespołów, szkolenia koordynatorów asystencji osobistej, superwizorów asystencji osobistej, doradców wzajemnych oraz użytkowników samodzielnie rozliczających asystentów osobistych, działania edukacyjne i promocyjne, materiały wspierające wdrażanie;
  - 6) zapewnieniem właściwej jakości oraz bezpieczeństwa świadczenia asystencji osobistej, w tym koszty szkoleń specjalistycznych dla asystentów osobistych, ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej w zakresie świadczenia asystencji osobistych dla asystentów osobistych i w zakresie realizacji asystencji osobistej dla koordynatorów asystencji osobistej;
  - 7) działaniami organizacyjnymi i administracyjnymi związanymi z zapewnieniem przez powiaty właściwej realizacji zadań wynikających z ustawy;
  - 8) obsługą administracyjno-organizacyjną asystencji osobistej, w tym koszty tworzenia, utrzymywania i ulepszania systemów informatycznych, wpisywania realizatorów do Rejestru Realizatorów Asystencji Osobistej, wpisywania kandydatów na asystentów osobistych do rejestru, o którym mowa w art. 52 ust. 1 ustawy;
  - 9) działaniami wspierającymi właściwe wdrażanie asystencji osobistej, w tym koszty działań edukacyjnych, promocyjnych, w tym kampanii społecznych promujących zostanie asystentem osobistym oraz tworzenia materiałów wspierających wdrażanie asystencji osobistej;
  - 10) monitorowaniem, ewaluacją, nadzorem i kontrolą realizacji asystencji osobistej
- są finansowane z budżetu państwa.

2. Do finansowania asystencji osobistej mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, 1572, 1717 i 1756).

3. Realizacja asystencji osobistej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych oraz koszty jej obsługi są finansowane z budżetu państwa.

4. Koszty ponoszone przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na realizację zadań wynikających z ustawy wynoszą 1 procent kwoty przeznaczonej na realizację asystencji osobistej.

5. W trzech pierwszych latach obowiązywania ustawy koszty obsługi zadania, o którym mowa w ust. 4, zostają powiększone o środki finansowe niezbędne dla realizacji zadania, o którym mowa w art 50.

6. Zwroty kosztów nienależnego korzystania z asystencji osobistej w trakcie danego roku budżetowego nie mają wpływu na wysokość kosztów obsługi, o których mowa w ust. 4.

7. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazuje środki na asystencję osobistą na rachunek bankowy realizatora, a w przypadku użytkownika samorządzącego asystencją osobistą – na rachunek bankowy użytkownika.

8. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia, sposób przekazywania środków, prowadzenia rachunków na cele asystencji osobistej oraz sprawozdawczości z wykorzystywania środków na asystencję osobistą, mając na względzie płynność realizowania asystencji osobistej oraz zapewnienie prawidłowości i przejrzystości wydatkowania środków publicznych.

Rozdział 10

Administracyjne kary pieniężne

Art. 63. 1. W razie stwierdzenia w wyniku kontroli, że powiat nie realizuje lub realizuje niewłaściwie zadania, właściwy wojewoda, biorąc pod uwagę przyczyny zaniechania, może w drodze decyzji administracyjnej zastosować administracyjną karę pieniężną, w wysokości do 200 tys. złotych i wyznacza termin, nie dłuższy niż 3 miesiące, na realizację zadania.

2. W razie dalszego uchybienia obowiązkowi, kara pieniężna może być ponownie nałożona.

3. Od decyzji o ukaraniu służy odwołanie do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

4. Przepisy ust. 1-3 stosuje się odpowiednio do podmiotów, o których mowa w art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy.

4. Kara pieniężna stanowi dochód budżetu państwa.

Rozdział 11

Zmiany w przepisach

Art. 64. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 226, z późn. zm.)³ w art. 21 w ust. 1 po pkt 114 dodaje się pkt 114a w brzmieniu:

---

³ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 232, 854, 859, 863, 1572, 1585, 1593, 1615 i 1635.

„114a) wartość otrzymanych świadczeń w ramach asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami, o której mowa w ustawie z dnia .... o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. poz. ...);”.

Art. 65. W ustawie z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego (Dz. U. z 2024 r. poz. 380) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1a w ust. 4 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) asystentach osobistych - należy przez to rozumieć asystentów osobistych osoby z niepełnosprawnościami, o których mowa w ustawie z dnia ... o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. poz. ...);”;

2) w art. 2 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Do ulgi 95% przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego kolejowego oraz autobusowego, na podstawie biletów jednorazowych, jest uprawniony przewodnik lub opiekun towarzyszący w podróży osobie niewidomej albo osobie niezdolnej do samodzielnej egzystencji, a także asystent osobisty towarzyszący w podróży osobie z niepełnosprawnością.”.

Art. 66. W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej i o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44, 858, 1089, 1165 i 1494) w art. 34 po ust. 6 dodaje się ust. 6a w brzmieniu:

„6a. Pełnomocnik realizuje również zadania określone w ustawie z dnia ... o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. poz. ...).”.

Art. 67. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, 863, 1243 i 1615) w art. 6 po ust. 4c dodaje się ust. 4d w brzmieniu:

„4d. Asystenci osobiści zatrudnieni przez użytkownika na podstawie umowy o świadczenie asystencji osobistej, o której mowa w art. 14 ustawy z dnia ... o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. ...) podlegają ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, chorobowemu oraz wypadkowemu na zasadach określonych dla zleceniobiorców.”

Art. 68. W ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2024 r. poz. 361, 852, 1473 i 1721) w art. 43 w ust. 1 po pkt 23 dodaje się pkt 23a w brzmieniu:

„23a) asystencję osobistą osób z niepełnosprawnościami, o której mowa w ustawie z dnia ... o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. poz. ...);”.

Art. 69. W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 i 1572) w art. 50 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze, mogą być przyznane osobom korzystającym z usług asystencji osobistej, w wymiarze i zakresie wynikającym z potrzeb niezaspokojonych w ramach usług asystencji osobistej;”.

Art. 70. W ustawie z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 2111 oraz z 2024 r. poz. 1222 i 1757) w art. 2 ust. 1 w pkt 9 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 10 w brzmieniu:

„10) wydanie zaświadczenia potwierdzającego pełnienie funkcji asystenta osobistego, o którym mowa w ustawie z dnia ... o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. ...).”.

Art. 71. W ustawie z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz.U. z 2023 r. poz. 190) w art. 3 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Wojewoda wykonuje również zadania określone w ustawie z dnia ... o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. ...).”.

Art. 72. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530, 1572, 1717 i 1756) w art. 50 w ust. 6 po pkt 4c dodaje się pkt 4d w brzmieniu:

„4d) realizacji asystencji osobistej, o której mowa w ustawie z dnia .... 2024 r. o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami (Dz. U. poz. ...);”.

Rozdział 12

Przepisy epizodyczne, przejściowe i dostosowujące

Art. 73. 1. Do dnia 31 grudnia 2027 r. do zamówień na usługi lub dostawy udzielane przez urząd obsługujący ministra właściwego do spraw rodziny, ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego i ministra właściwego do spraw pracy oraz Zakład Ubezpieczeń Społecznych w związku z wdrożeniem asystencji osobistej nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, 1812, 1933 i 2185 oraz z 2023 r. poz. 412 i 825).

2. Do dnia 31 grudnia 2027 r. do zamówień na usługi lub dostawy udzielane przez wojewodę, w związku z wdrożeniem rozwiązań wynikających z wydawania przez wojewódzkie zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności decyzji ustalających prawo do

asystencji osobistej nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych.

3. Zamawiający, w terminie 7 dni od dnia udzielenia zamówienia, o którym mowa w ust. 1 lub 2, zamieszcza w Biuletynie Zamówień Publicznych informację o udzieleniu tego zamówienia, w której podaje:

- 1) nazwę i adres siedziby zamawiającego;
- 2) datę i miejsce zawarcia umowy lub informację o zawarciu umowy drogą elektroniczną;
- 3) opis przedmiotu umowy, z wyszczególnieniem odpowiednio ilości rzeczy lub innych dóbr oraz zakresu usług;
- 4) cenę albo cenę maksymalną, jeżeli cena nie jest znana w chwili zamieszczenia ogłoszenia;
- 5) okoliczności faktyczne uzasadniające udzielenie zamówienia bez zastosowania przepisów o zamówieniach publicznych;
- 6) nazwę (firmę) podmiotu albo imię i nazwisko osoby, z którymi została zawarta umowa.

Art. 74. O prawo do asystencji osobistej, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy mogą ubiegać się w:

- 1) 2026 r. – osoby, które ukończyły 18 rok życia do ukończenia 65. roku życia, i które w skali potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 4b ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej i o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44) uzyskały co najmniej 90 pkt;
- 2) 2027 r. – osoby, które ukończyły 18 rok życia do ukończenia 65. roku życia, i które w skali potrzeby wsparcia, o której mowa w art. 4b ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej i o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 44) uzyskały co najmniej 85 pkt.

Art. 75. 1. Maksymalna miesięczna liczba godzin asystencji osobistej w przypadku osób, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1, w:

- 1) 2026 r. wynosi 200 godzin;
- 2) 2027 r. wynosi 220 godzin.

2. Maksymalną miesięczną liczbę godzin asystencji osobistej, o której mowa w ust. 1 pkt 1, pomniejsza się odpowiednio o liczbę godzin asystencji osobistej uzyskiwanej na podstawie programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” przyjętego na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym.

Art. 76. Wnioski o ustalenie prawa do asystencji można składać od 5 maja 2026 r., z wyjątkiem:

- 1) osób wskazanych w art. 6 ust. 1 pkt 2, które mogą składać wnioski od 1 stycznia 2027 r.;
- 2) osób umieszczonych w placówkach wskazanych w art. 31 ust. 1 i 2, które mogą składać wnioski od 1 stycznia 2027 r.

Art. 77. Wnioski o ustalenie prawa do asystencji osobistej złożone:

- 1) do dnia 30 czerwca 2027 r. rozpatruje się nie później niż w terminie 120 dni od dnia złożenia wniosku;
- 2) od dnia 1 lipca 2027 r. do dnia 30 czerwca 2028 r. rozpatruje się nie później niż w terminie 90 dni od dnia złożenia wniosku;
- 3) od dnia 1 lipca 2028 r. do dnia 30 czerwca 2029 r. rozpatruje się nie później niż w terminie 60 dni od dnia złożenia wniosku.

Art. 78. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, po upływie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, dokona przeglądu stosowania przepisów ustawy oraz przepisów wydanych na jej podstawie, w celu dokonania oceny systemu świadczenia asystencji osobistej oraz przedstawienia rekomendacji Radzie Ministrów w kwestii ewentualnej konieczności podjęcia działań korygujących w systemie świadczenia asystencji osobistej.

Art. 79. 1. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, po upływie trzech lat od dnia wejścia w życie ustawy, dokona:

- 1) przeglądu stosowania przepisów ustawy oraz przepisów wydanych na jej podstawie, w tym realizacji programu Asystent osobisty;
- 2) analizy wpływu tych przepisów na dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin, w szczególności osób stale je wspierających

– w celu dokonania oceny systemu świadczenia asystencji osobistej dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami i przedstawienia rekomendacji Radzie Ministrów w kwestii rozwiązań ustawowych umożliwiających rozwój świadczenia asystencji osobistej dzieciom i młodzieży, w tym objęcia prawem do asystencji osobistej dzieci przed ukończeniem 13. roku życia.

2. Przegląd, ocena oraz rekomendacje obejmą w szczególności możliwy wpływ asystencji osobistej dzieci i młodzieży na:

- 1) zwiększenie ich samostanowienia i możliwości realizacji niezależnego życia;
- 2) proces deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami;

- 3) na aktywność zawodową, sytuację społeczno-ekonomiczną oraz jakość życia ich rodzin, w szczególności osób stale je wspierających.

Art. 80. 1. Do dnia 1 lipca 2027 r. spełnienie przez asystenta osobistego wymogu ukończenia szkolenia z pierwszej pomocy, o którym mowa w art. 26 ust. 2 pkt 7 ustawy, o której mowa w art. 1, nie jest obowiązkowe.

2. W decyzji ustalającej prawo do asystencji osobistej, o której mowa w art. 14 ust. 5, zamieszcza się informacje o konieczności lub braku konieczności ukończenia przez asystenta osobistego szkolenia z pierwszej pomocy, w okresie wskazanym w ust. 1.

3. Do dnia 1 lipca 2027 r. asystent osobisty jest zobowiązany ukończyć szkolenie z pierwszej pomocy, w przypadku, gdy szkolenie to nie jest obowiązkowe w związku z decyzją określoną w ust. 2.

Art. 81. 1. Do dnia 1 lipca 2027 r. spełnienie przez asystenta osobistego wymogu ukończenia szkolenia ogólnego dla asystentów osobistych, o którym mowa w art. 26 ust. 2 pkt 6 oraz przeszkolenia z ewakuacji osób z niepełnosprawnościami, o którym mowa w art. 26 ust. 2 pkt 8, nie są obowiązkowe.

2. Do dnia 1 lipca 2027 r. asystent osobisty jest zobowiązany ukończyć szkolenia o których mowa w ust. 1.

Art. 82. Wymaganie w zakresie składu Zespołu określone w art. 13 ust. 2 obowiązuje od dnia 1 stycznia 2028 r.

Art. 83. Waloryzacja stawki godzinowej asystenta osobistego, o której mowa w art. 28, następuje od dnia 1 stycznia 2027 r.

Art. 84. Wymaganie w zakresie kwalifikacji koordynatora asystencji osobistej, o których mowa w art. 42 ust. 3 pkt 3, stosuje się od dnia 1 stycznia 2029 r.

Art. 85. Wymaganie w zakresie kwalifikacji superwizora asystencji osobistej, o którym mowa w art. 44 ust. 1 pkt 2, stosuje się od dnia 1 stycznia 2029 r.

Rozdział 12

Przepisy końcowe

Art. 86. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2026 r, z wyjątkiem:

- 1) art. 6 ust. 1 pkt 2 i ust. 3 oraz art. 7 ust. 1 pkt 2, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2027 r.;

- 2) art. 38-47, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.;
- 3) art. 48-51 oraz art. 78, które wchodzi w życie z upływem 14 dni od ogłoszenia;
- 4) art. 52-60, które wchodzi w życie z dniem 5 maja 2026 r.